

ॐ
संस्कृतभारती (उत्तरतमिळ्नाडु)
पत्राचारद्वारा संस्कृतम्
परीक्षा - कोविदः

कालावधिः - होरात्रयम्
माघः - विलम्बसंवत्सरः ५११९

अङ्काः - १००
जनवरी- २०१९

नाम _____

(full name with initials / surname)

जङ्गमदूरवाणी सं. (Mobile. No.) _____

पञ्जीकरणसङ्ख्या (Regn. No.) _____

वासप्रदेशः (Res. Area) _____

परीक्षाकेन्द्रम् (Exam centre) _____

अवधेयम् - प्रथमभागस्थ-प्रश्नानाम् उत्तराणि प्रश्नपत्रे लिखत । अन्यप्रश्नानाम् उत्तराणि उत्तरपत्रे लिखत ।

प्रथमः भागः

I (क) वाक्येषु विग्रहवाक्यस्य रेखाङ्कनं कृत्वा समस्तपदं लिखत (पञ्चानाम्)

5

उदा. – शिष्येण आचार्यस्य आज्ञा पालिता । आचार्याज्ञा

१. अर्जुनः कृष्णस्य सखा । .....
२. उचितम् अनतिक्रम्य कार्यं क्रियताम् । .....
३. पुरा कृष्णदेवरायः इति राजा आसीत् । .....
४. द्वयाधिका त्रिंशत् छात्राः पठन्ति । .....
५. दिलीपः समाराधने तत्परः अभवत् । .....
६. आचार्यस्य समीपे उपविशतु । .....
७. बालाश्च लताश्च मरुत्प्रयुक्ताः जाताः । .....

ख) समस्तपदानां विग्रहवाक्यं प्रदर्श्य समासनाम च लिखत (दशानाम्)

10

व्यासविरचिता, अवाङ्मुखः, निर्जलम्, अन्यहिंसा, अराजा, नागवेणिः, भक्तवत्सलः, पितृलोकः,
अनिन्दितात्मा, चतुर्युगम्, सदारः, क्रीतमालाकः, पितरौ, सरलीकृत्य, कुमतिः, प्रश्नातीतः, शास्त्रज्ञः।

विग्रहवाक्यम्

समासनाम

१. ....
२. ....
३. ....
४. ....
५. ....
६. ....
७. ....
८. ....

९. -----

१०. -----

II. (क) तद्धितान्त-पदानां विग्रहवाक्यं लिखत । (चतुर्णाम्) 4

वैनतेयः, मामकः, पौराणिकः, मूर्धन्यः, शौर्यम्, गजवत्

१. -----

२. -----

३. -----

४. -----

(ख) उचित-तद्धितान्त-पदैः रिक्त-स्थानानि पूरयत । (चतुर्णाम्) 4

१. व्यासः -----।(पराशरस्य अपत्यं पुमान्)

२. सहस्राक्षः इति -----।(इन्द्रस्य इदम्) नाम ।

३. पुष्पं -----।(वर्ण-वतुप्) अस्ति ।

४. सर्वेषु -----।(चतुर-तरप्/तमप्) बालः एषः ।

५. याज्ञवल्क्यस्य पत्नी -----।(गर्गस्य गोत्रापत्यं स्त्री)

६. -----।(कोमलस्य भावः) स्त्रीणां लक्षणम् ।

III. (क) आवरणे दत्तस्य धातोः उचितं णिजन्तं रूपं लिखत । (चतुर्णाम्) 4

१. स्वामी श्लोकं -----।प्रयत्नं करोति । (ज्ञा)

२. राजानं वार्ता -----।गुप्तचरः गच्छेत् ।(शृ)

३. पिता पुत्रीं विपणीं ----- । (दृश्)

४. शिक्षकः छात्रान् पाठं -----।(अव+गम्) यतते ।

५. ह्यः कृष्णः घटान् ----- । (नश्)

६. निर्देशकः नटान् कार्ये ----- । (प्र+वर्त)

(ख) रेखांकितानां सन्नन्तपदानि लिखत ।

(पञ्चानाम्)

5

सन्नन्त-पदम्

१. कः योद्धुम् इच्छः ? -----
२. भवान् किमपि वक्तुम् इच्छति किम् ? -----
३. तस्याः समाजनिधिं दातुम् इच्छा भवति । -----
४. प्रश्नं प्रष्टुम् इच्छुकाः इदानीं पृच्छन्तु । -----
५. अर्जुनः नदीं तरीतुम् इच्छति । -----
६. सः सेवां कर्तुम् इच्छया अत्रागतवान् । -----
७. वयम् उत्साहेन जीवितुम् इच्छामः । -----

IV (क) परस्परसम्बद्धान् मेलयत ।

5

1. निकषः - सुरभयति ( )
2. चन्दनतरुः - भावः ( )
3. औदार्यम् - शिला ( )
4. वेङ्कटाध्वरिः - महेन्द्रः ( )
5. दिग्पालः - विश्वगुणादर्शचम्पूः ( )

(ख) उचितं चिह्नं लिखत, गणनाम च लिखत ।

6

	चिह्नम्	गणनाम
उदा:- माधवः	- u -	रगण
१) श्लोकेषु	_____	_____
२) अधिपः	_____	_____
३) प्रभाते	_____	_____
४) ग्राहित	_____	_____

- ५) माल्याम् _____
- ६) वनाय _____

(ग) पदविवरणं (अन्त- लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि च) लिखत । (पञ्चानाम्)

5

आचारलाजैः, उत्पश्यतः, पयसाम्, उक्तवते, मनुष्यवाचा, गौरीगुरोः

१. -----
२. -----
३. -----
४. -----
५. -----

द्वितीयः भागः - (संस्कृतेन / तमिळभाषया / आङ्ग्लभाषया वा उत्तराणि लिखत)

V (क) एकस्य श्लोकस्य पदविभागम्, अन्वयरचनां, तात्पर्यं, एकं समासं च लिखत ।
(प्रतिपदार्थः न अपेक्षितः ।)

5

१. निशम्य देवानुचरस्य वाचं मनुष्यदेवः पुनरप्युवाच ।
धेन्वाः तदध्यासितकातराक्ष्या निरीक्ष्यमाणः सुतरां दयालुः ॥
अथवा
- २ स नन्दिनीस्तन्यमनिन्दितात्मा सद्रत्सलो वत्सहुतावशेषम् ।
पपौ वसिष्ठेन कृताभ्यनुज्ञः शुभ्रं यशो मूर्तमिवातितृष्णः॥

(ख) एकस्य सुभाषितस्य पदविभागं, तात्पर्यं च लिखत ।

4

१. दूरीकरोति दुरितं विमलीकरोति चेतश्चिरन्तनमघं चुलुकीकरोति ।
भूतेषु किञ्च करुणां बहुलीकरोति सत्सङ्गतिः कथय किं न करोति पुंसाम् ॥
अथवा
- २ अधमा धनमिच्छन्ति धनमानौ तु मध्यमाः ।
उत्तमा मानमिच्छन्ति मानो हि महतां धनम् ॥

VI (क) ३-४ वाक्यैः उत्तरं लिखत । (चतुर्णाम्)

8

१. सतां जीवनं कीदृशम् ?
२. बहुव्रीहिसमासविषये लिखत ।

३. द्वयोः नीतिकाव्ययोः नामनी, विवरणं च लिखत ? ४. विरहपीडिता भैमी कीदृशी अभवत् ?
 ५. विद्वेषः कदाचित् न स्यात् - अन्ये के अंशाः स्युः ? ६. राजा मृदुलैः करैः जनानां हृदयं हरति -विवृणुत ।

VI (ख) एकस्य अलङ्कारस्य लक्षणं, लक्षणसमन्वयं च सोदाहरणं लिखत । 4

१) रूपकालङ्कारः २) शब्दालङ्कारः

(ग) अधोदत्त-विषयमधिकृत्य ५-६ वाक्यैः लघुटिप्पणीं लिखत । (एकम्) 4

१) कवयित्र्यः २) चमपूकाव्यम् ३) दूरदर्शनम्

(घ) अधोदत्त-ग्रन्थकारस्य परिचयं ४-५ वाक्यैः लिखत । (एकम्) 3

१) विष्णुशर्मा २) भट्टोजिदीक्षितः ३) भोजदेवः

तृतीयः भागः (संस्कृतेन उत्तराणि लिखत)

VII (क) एकवाक्येन उत्तरं लिखत । (पञ्चानाम्) 5

१. कस्य सम्पर्कः उन्नतिकारकः ? २ इतरः जनः किं आचरति ?
 ३. 'णत्व' -निमित्तवर्णाः के ? ४. के न्यायप्रवृत्तस्य सहायतां यान्ति ?
 ५. 'भूलोकं गच्छ' कः कामवदत् ? ६. 'पश्य, सिंहः आगच्छति'। अत्र कः अलङ्कारः प्रयुक्तः ?
 ७. रामायणे साधारणतया कः छन्दः प्रयुक्तः ?

(ख) ससन्दर्भं संस्कृतभाषया ५-६ वाक्यैः विवृणुत । (त्रयाणाम्) 9

१. 'वेदाः अप्रमाणम्, शास्त्राणि निन्द्यानि' । २. 'आत्मीयानां सहवासेन आनन्दः भवति' ।
 ३. 'इन्द्रादीनां साहाय्यार्थं गच्छतु' । ४. 'कुष्ठरोगेण पीडितः भव' ।
 ५. 'मम पुण्येन तव सन्दर्शनं जातम्' ।

VIII(क) अधः दत्तयोः शीर्षकयोः एकमधिकृत्य १०-१२ वाक्यैः प्रबन्धं रचयत । 6

१) आधुनिकजीवने यन्त्राणां स्थानम् २) बालकेषु संस्कृते रुचिं कथम् उत्पादयामः ?

(ख) ५ - ६ वाक्यैः - स्वप्रदेशस्य स्वच्छतापालनाय नगरपालिकाकार्यालयं प्रति पत्रं लिखत । 4

अथवा

प्रवर्तमानायाः प्रयागराज-कुम्भमेलायाः विषये विदेशे निवसन्तं बन्धुं प्रति पत्रं लिखत ।

वदतु संस्कृतम्

॥ शुभम् ॥

जयतु भारतम्